Календарно-тематичне планування
Історія України 8 –Б клас

Календарно-тематичне планування з курсу «Історія України» розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти і Модельної навчальної програми «Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори ***Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я.***). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001). Програма є складовою частиною громадянської та історичної освітньої галузі. При складанні планування враховано також теми підручника "Історія України. 8 клас" авторів Щупак І.Я., Старченко Н.П., Бурлака О.В., Власова Н.С., Галушко К.Ю., Дрібниця В.О., Желіба О.В., Кронгауз В.О., Піскарьова І.О., Репан О.А., Секиринський Д.О., Черкас Б.В.

№	*Дата*	*Зміст теми*		*Види навчальної діяльності*	*Очікувані результати*
		Розділ 1. Вступ. Українські землі у складі Речі Посполитої у XVI – першій половині XVII ст			
1.	01.09	**Вступ. Ранній Новий час в історії України.** ***Опрацювати §1***		Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, проєктна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальним текстом, дидактичні ігри (кросворд, онлайн-вправи), складання порівняльної таблиці, заповнення синхронізованої таблиці, словникова робота, розповідь на основі історичної карти, робота з різними видами запитань, моделювання історичних процесів,	**Базові знання:** *Учень/учениця* ● знає хронологічні рамки Раннього Нового часу (Ранньомодерної доби), дату битви під Оршею, час укладення Люблінської унії, Берестейської церковної унії, створення Пересопницького Євангелія; ● знає факти діяльності Костянтина Івановича Острозького, Василя Костянтина Острозького, Іпатія Потія, Петра Могили, Галшки Гулевичівни; ● розуміє зміст термінів, понять і назв «полемічна література», «Литовські статути», «фільварок», «оренда», «рента», «панщина», «унійна (греко-католицька) церква», «церковні братства», «слов'яно-греко-латинська школа», «колегія», «академія», «вертеп», «гравюра». **Уміння:** *Учень/учениця* ● упорядковує у визначений спосіб хронологічну
2.	02.09	**Українські землі як об'єкт претензій держав Європи й Азії в першій половині XVI ст.** Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Королівства Польського. Українські землі у складі Османської та Священної Римської імперії, Молдовського князівства. ***Опрацювати §2***			
3.	08.09	**Кримське ханство. Боротьба Великого князівства Литовського і Московського князівства за українські землі.** ***Опрацювати §2***			
4. 5.	09.09	**Люблінська унія 1569 р. та її вплив на *З*українське суспільство.** Передумови Люблінської унії. Об'єднання більшості українських земель у складі Речі			

	15.09	Посполитої. Литовські статути. ***Опрацювати §3***		підготовка і презентація творчих проєктів (віртуальних екскурсій, презентацій, інфографіки з використанням онлайн ресурсів, історичних портретів діячів/діячок, створення коміксів «Створення і діяльність православних братств» тощо), історична інсценізація «Люблінська унія», «Берестейська унія», дискусія, дебати.	інформацію про історичні події й процеси у межах розділу/курсу, синхронізує події на українських теренах з подіями у світі; ● визначає та співставляє статус українських земель у складі Великого князівства Литовського, Королівства Польського, Молдовського князівства, Османської та Священної Римської імперій, Московської держави; ● характеризує вплив особливостей політичного та економічного устрою Речі Посполитої на статус українських земель, становище соціальних верств українського суспільства, розвиток господарства; ● визначає передумови, причини, розрізняє результати і наслідки, ставлення представників різних верств українського суспільства до подій: Люблінська унія, Берестейська церковна унія, виникнення православних братств; ● спираючись на логіку причинно-наслідкових і просторових зв'язків, прогнозує подальший перебіг подій, явищ, процесів та оцінює можливі зміни в житті українського народу, пов'язаних з подіями: видання Литовських статутів, заснування Острозької академії, укладення Люблінської і Берестейської уній, реформи Петра Могили; заснування Києво-Могилянської колегії; ● за допомогою історичної карти визначає і описує територіальний розподіл українських земель між державами, зміни в адміністративному устрої українських земель до і після Люблінської унії; ● співставляє становище православної та греко-католицької церков після Берестейської церковної унії; ● називає приклади впливу європейських релігійних та культурних процесів і явищ на релігійний і культурний розвиток українських теренів, зокрема
6.	16.09	**Соціально-економічне становище українських земель у XVI ст.** Соціальна структура українського суспільства. Шляхетське судочинство Другий та Третій Литовські статути для Великого князівства Литовського. ***Опрацювати §4***			
7.	22.09	**Економічне життя українського села в другій половині XVI — першій половині XVII ст.** Стан сільського господарства. Фільварки. Сільське самоврядування. ***Опрацювати §4***			
8.	23.09	**Економічне життя українського міста в другій половині XVI — першій половині XVII ст.** Розвиток українських міст. Магдебурзьке право. Міста як простір взаємодії різних станів, етнічних і релігійних груп Цехова організація ремесла. Розвиток внутрішньої і міжнародної торгівлі. Діти привілейованих і непривілейованих верств.			
9.	29.09	***Практична робота.*** Литовські статути.			
10.	30.09	**Церковні та релігійні проблеми в Україні XVI ст.** Становище християнських церков на теренах Речі Посполитої. Реформаційні явища в українському православ'ї. Виникнення ідеї церковної унії. Полемічна література. ***Опрацювати §5***			
1	06.1	**Берестейська церковна унія 1596 року та її**			

1.	0	**наслідки.** Передумови укладення Берестейської церковної унії. Церковні собори у Бересті в 1596 р.: розкол православної і утворення греко-католицької церкви. Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. ***Опрацювати §6***			католицизму й протестантизму; ● називає/описує найважливіші історико-культурні пам'ятки українського народу XVI – першій половині XVII ст.; ● використовує інформацію із суміжних галузей знань для характеристики минулих і сучасних суспільних подій, явищ, процесів. **Ставлення:** *Учень/учениця* ● пояснює важливість заходів щодо збереження і популяризації пам'яток історії, культури та туристичних об'єктів і бере участь у таких заходах; ● формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання щодо історичних процесів і явищ, вчинків історичних діячів (у межах розділу); ● оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.
12.	07.10	**Церковне життя в Україні першої половини XVII ст.** Боротьба за відновлення ієрархії православної церкви. Становище унійної церкви в Україні. Реформи митрополита Петра Могили та зміцнення православної церкви. ***Опрацювати §7***			
13	13.10	**Церковне життя в Україні першої половини XVII ст.** Боротьба за відновлення ієрархії православної церкви. Становище унійної церкви в Україні. Реформи митрополита Петра Могили та зміцнення православної церкви. ***Опрацювати §7***			
14.	14.10	**Культурне життя на українських землях у XVI – першій половині XVII ст.** Освіта, література і книгодрукування. Києво-Могилянський колегіум. Архітектура та містобудування. Образотворче мистецтво. ***Опрацювати §8***			
15.	20.10	***Захист навчальних проєктів.***			
16.	21.10	**Повсякденне життя українського населення. Житло,одяг,харчування** Повсякденне життя і світогляд різних станів та етнічних спільнот українського суспільства. Особливості житла різних верств населення. Одяг представників різних верств населення.			

		Основні продукти харчування в раціоні різних верств українського населення. ***Опрацювати §8***			
17.	03.11	**Узагальнення розділу “Українські землі у складі Речі Посполитої у XVI – першій половині XVII ст.”**			
18.	04.11	**Підсумкова робота.**			
		Розділ 2. Становлення козацтва (XVI – перша половина XVII ст.)			
19.	10.11	**Походження українського козацтва.** Причини зародження українського козацтва. Козацькі степові та прикордонні спільноти. Козацькі зимівники та поселення. Перші січі. ***Опрацювати §10***		Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, проєктна. Приклади навчальної діяльності: складання за джерелами історичної інформації таблиці «Повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.», складання карти пам’яті «Виникнення та організація українського козацтва», STEM-проєкт «Створення моделі Запорозької Січі», розповідь за картою про перебіг історичних подій, словникова робота, творчі проєкти (написання міністатті до історичного блогу, історичний портрет ватажка козацьких повстань, П. Конашевича-Сагайдачног	**Базові знання:** *Учень/учениця* ● знає час виникнення українського козацтва, заснування Запорозької Січі, формування реєстрового козацтва, час козацьких походів першої чверті XVII ст., час козацьких повстань під проводом Криштофа Косинського та Семерія Наливайка, козацько-селянських повстань 20–30-х років XVII ст., час діяльності Дмитра Вишневецького, Петра Конашевича-Сагайдачного; ● розуміє зміст термінів, понять і назв «козак», «зимівник», «Запорозька Січ», «кіш», «кошовий отаман», «козацька рада», «козацькі клейноди», «реєстрове козацтво», «низове козацтво», «курінь», «покозачення», «Ординація Війська Запорозького реєстрового», «Золотий спокій». **Уміння:** *Учень/учениця* ● упорядковує у визначений спосіб хронологічну інформацію про історичні події й процеси у межах розділу/курсу, синхронізує події на українських теренах з подіями у світі; ● визначає економічні, політичні, культурно-інтелектуальні чинники формування українського козацтва та перетворення його на окремий соціальний стан;
20.	11.11	**Дмитро Вишневецький. Запорозька Січ — козацька республіка.** Військово-політична організація українського козацтва. Права і обов’язки козаків. Організація життя в Запорозькій Січі. Військове мистецтво козаків. ***Опрацювати §10***			
21.	17.11	**Соціальна організація, побут і військова майстерність українського козацтва. Реєстрове козацтво.** Соціальна організація, побут і поселення козаків. Реєстрові козаки. Формування козацького стану. Козацькі клейноди. ***Опрацювати §11***			
22.	18.11	***Практична робота.*** Військове мистецтво, повсякденне життя, традиції й побут козацтва, облаштування Січі.			
23.	24.11	**Козацькі повстання кінця XVI ст.** Причини конфліктів козацтва з урядом Речі Посполитої та шляхтою. Козацьке повстання на чолі з Криштофом Косинським. Повстання під			

		проводом Северина Наливайка. ***Опрацювати §12***		о тощо), дискусія «Місце українського козацтва у внутрішній та зовнішній політиці Речі Посполитої».	● пояснює гіпотези походження та джерела формування українського козацтва; ● встановлює взаємозв'язки між подіями, явищами, процесами, вчинками людей, наводить приклади (на прикладі повстань кінця XVI ст. та козацько-селянських повстань 20–30-х років XVII ст.); ● пов'язує історичні події, явища, процеси (в межах розділу) з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення історичних подій, процесів та явищ: козацьких походів, повстань, місця розташування Запорозьких Січей та ін.); ● пояснює залежність перебігу історичних подій, явищ і процесів від людських вчинків та панівних суспільних ідей (на прикладі видатних діяльності Дмитра Вишневецького, Петра Конашевича-Сагайдачного, лідерів повстань кінця XVI ст. та 20–30-х років XVII ст.); ● визначає передумови, передумови, розрізняє результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів (на прикладі колонізаційних та міграційних процесів, пов'язаних із заселенням Дикого поля, подій історії козацтва середини XVI – першої половини XVII ст.); ● визначає і описує особливості устрою Запорозької Січі, життя козацтва; ● порівнює особливості соціального становища козацтва з іншими верствами українського суспільства доби (за визначеними вчителем критеріями). **Ставлення:** Учень/учениця ● формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання щодо ролі
24.	25.11	**Козацькі повстання кінця XVI ст.** Причини конфліктів козацтва з урядом Речі Посполитої та шляхтою. Козацьке повстання на чолі з Криштофом Косинським. Повстання під проводом Северина Наливайка. ***Опрацювати §12***			
25.	01.12	**Походи козаків першої чверті XVII ст.** Становище козацтва після повстань кінця XVI століття. Походи козаків у першій чверті XVII ст. Нова стратегія і тактика воєнних походів. Морські походи козаків на узбережжя Малої Азії. Здобуття запорожцями Кафи. ***Опрацювати §13***			
26.	02.12	**Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний. Хотинська війна.** Петро Конашевич-Сагайдачний — воїн і політик. Похід 1618 року на Москву. Військо Запорозьке і Хотинська війна. ***Опрацювати §13***			
27.	08.12	**Козацькі повстання 20-х років XVII ст.** Повстання 1625 р. під проводом Марка Жмайла. Повстання під проводом Тараса Федоровича (Трясила). ***Опрацювати §14***			
28.	09.12	**Козацькі повстання 30-х років XVII ст. «Ординація Війська Запорозького».** Повстання під проводом Івана Сулими. Повстання 1637-1638 рр. Та його наслідки. «Ординація Війська Запорозького». ***Опрацювати §14***			
29.	15.12	***Практична робота.*** **Козацькі повстання 30-х років XVII ст.**			

					українського козацтва в історії; ● дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності; ● оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.
30.	16.12	***Захист навчальних проєктів***			
31.	17.12	**Узагальнення розділу "Становлення козацтва (XVI – перша половина XVII ст.)"** ***§15***			
32	23.12	**Підсумкова робота**			
		Розділ 3. Козацька революція середини XVII ст.			
33		**Передумови козацької революції середини XVII ст. Богдан Хмельницький.** Передумови козацької революції. Підготовка і початок повстання під проводом Богдана Хмельницького. Богдан Хмельницький — політик і полководець. ***Опрацювати §16***		Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, проєктна. Приклади навчальної діяльності: дослідницька робота з навчальним текстом та історичними джерелами, словникова робота, створення інформаційного проєкту (модель тематичного історичного блогу), розповідь за картою про перебіг історичних подій, робота з контурною картою. складання запитань до історичної інформації, підготовка і	***Базові знання:*** *Учень/учениця* ● знає хронологічні рамки козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави, дати головних битв козацької революції, укладення Зборівського, Білоцерківського договорів, «Березневих статей», Віленського перемир'я; час Молдовських походів, час діяльності Б. Хмельницького. ● розуміє еволюцію повстання Богдана Хмельницького: від боротьби за станові права до війни за суверенну державу, та сутність козацької революції, що зумовила створення української козацької держави; ● розуміє зміст термінів, понять і назв «Генеральна рада», «гетьман», «генеральна старшина», «універсал», «полк», «сотня», різницю між поняттями «Військо Запорозьке/Гетьманщина» та «Військо Запорозьке Низове /Запорозька Січ». **Уміння:** Учень/учениця
34.		**Козацько-кримський союз. Події 1648 р.** Розгортання воєнних дій у 1648 р. Пилявецька битва. Облога Львова і Замостя. ***Опрацювати §17-18***			
35.		**Події 1649 р. Зборівський договір.** Воєнна кампанія 1649 р. Облога Збаража. Зборівський договір. Утворення української козацької держави — Військо Запорозьке. ***Опрацювати §17-18***			
36.		***Практична робота.*** *Історичне значення Зборівського договору.*			
37.		***Захист навчальних проєктів.***			
3		**Події 1650–1651 рр. Битва під Берестечком і**			

8.		**Білоцерківський договір.** Зовнішня політика Богдана Хмельницького. Початок молдавських походів. Битва під Берестечком 1651 р. Білоцерківський договір. Іван Богун. ***Опрацювати §19***		презентація творчих проєктів (історичний портрет діячів/діячок тощо), міні-п'єса «Один день із життя Б. Хмельницького», історико-літературна розвідка «Козацька революція середини XVII ст. очима сучасників та нащадків», дебати щодо питань зовнішньої політики Б. Хмельницького.	● упорядковує у визначений спосіб хронологічну інформацію про історичні події й процеси у межах розділу/курсу, синхронізує події на українських теренах з подіями у світі; ● висловлює обґрунтовані судження щодо ролі особи в минулому (на прикладі Б. Хмельницького, І. Богуна); ● визначає передумови, причини, результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів (на прикладі важливих подій козацької революції середини XVII ст.); ● описує перебіг козацької революції середини XVII ст. за картою, позначаючи місця ключових подій та територіальні зміни, пов'язані з укладенням політичних угод періоду війни; ● визначає чинники, що впливали на залученість до подій козацької революції середини XVII ст. представників різних груп населення, держав та історичних діячів; ● порівнює козацьку революцію середини XVII ст. з іншими подібними подіями історичного періоду у Європі (за визначеними вчителем критеріями); ● характеризує устрій козацької держави Війська Запорозького; ● спираючись на логіку причинно-наслідкових і просторових зв'язків, прогнозує подальший перебіг подій, явищ, процесів та оцінює можливі зміни на теренах України та в регіональній політиці внаслідок подій козацької революції середини XVII ст.; ● визначає місце держави Війська Запорозького в системі міжнародних відносин середини XVII ст. **Ставлення:** *Учень/учениця* ● формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання щодо різних
39.		**Битва під Батогом. Молдовські походи. Жванецька битва.** Битва під Батогом 1652 р. Молдовські походи 1652-1653 рр. Облога Жванця 1653 р. ***Опрацювати §20***			
40.		**Українська козацька держава – Військо Запорозьке.** Творення державного апарату. Полково-сотенний адміністративний устрій держави. Соціально-економічні реформи. Міжетнічні відносини на теренах України. ***Опрацювати §21***			
41.		**Зовнішня політика: у пошуку союзників.** Завдання і цілі козацької дипломатії. Османська імперія. Кримське ханство і дунайські князівства. Центрально-Західна Європа. Балтійські країни. ***Опрацювати §22***			
42.		***Практична робота.*** Порівняльна характеристика особистісних якостей, політичних позицій, військово-політичної діяльності Богдана Хмельницького, Івана Богуна, Яреми Вишневецького, Адама Кисіля та ін.			
43.		**Українсько-московський договір 1654 р. Воєнно-політичні події 1654–1655 рр.** Переяславська рада 1654 р. Березневі статті. Дискусії навколо характеру українсько-московської угоди. Воєнно-політичні події			

		1654–1655 рр. Віленське перемир'я. Українсько-шведсько-трансильванський союз. ***Опрацювати §23***			аспектів історії козацької революції середини XVII ст.; ● висловлює обґрунтовані судження щодо ролі історичних діячів (наприклад, Б. Хмельницького) у перебігу подій на теренах України; ● оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.
44.		***Захист навчальних проєктів.***			
45.		**Узагальнення розділу "Козацька революція середини XVII ст."**			
46.		**Підсумкова робота.**			
		Розділ 4. Українська козацька держава наприкінці 50-х років XVII – на початку XVIII ст. ***(20 год.)***			
47.		**Іван Виговський. Гадяцька угода. Україно-московська війна. Конотопська битва.** Гетьман Іван Виговський. Гадяцька угода 1658 р. Війна Московського царства проти України. Конотопська битва 1659 р. Юрій Немирич. ***Опрацювати §25***		Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, проєктна. Приклади навчальної діяльності: складання за навчальним текстом та історичними джерелами карти пам'яті «Доба Руїни», робота з хронологічною/ синхронізованою таблицею, робота (позначення об'єктів, «читання» за допомогою легенди) з історичними/ контурними картами, словникова робота, робота з питаннями до навчального матеріалу	**Базові знання:** *Учень/учениця* ● знає дати Конотопської битви, Чигиринських походів, укладення Гадяцької угоди, Андрусівського перемир'я, Бахчисарайський договору, «Вічного миру», створення Конституції Пилипа Орлика; ● знає факти діяльності Івана Виговського, Юрія Хмельницького, Павла Тетері, Івана Брюховецького, Петра Дорошенка, Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича, Івана Сірка, Марії Магдалини Мазепи, Івана Мазепи, Пилипа Орлика; ● розуміє зміст термінів, понять і назв «Руїна», «Чорна рада», «козацьке бароко», «Слобідська Україна», «займанщина», «конституція». **Уміння:** Учень/учениця ● упорядковує у визначений спосіб хронологічну інформацію про історичні події й процеси у межах розділу/курсу, синхронізує події на українських теренах з подіями у світі; ● встановлює взаємозв'язки між подіями, явищами, процесами, вчинками історичних діячів/діячок в
48.		**Практична робота.** *Складання порівняльних таблиць щодо причин, змісту і значення Зборівського та Білоцерківського договорів, «Березневих статей», Гадяцької угоди*			
49.		**Початок Руїни. Юрій Хмельницький. Розкол Гетьманської держави.** Юрій Хмельницький і Переяславські статті. Розкол Гетьманщини. Слободищенський трактат. ***Опрацювати §26***			
50.		**Павло Тетеря та Іван Брюховецький. Андрусівське перемир'я.** "Чорна рада" 1663 р. Іван Брюховецький і Московські статті. Андрусівське перемир'я			

		1667 р. ***Опрацювати §27***		теми, дослідницькі міні-проєкти «Іван Сірко: міфи та історична правда», «Чи був П. Дорошенко сонцем Руїни», «Конституція Пилипа Орлика – спроба досягти суспільної згоди», «Видатні жінки козацької епохи», творчий проєкт (історичний комікс або розробка дизайну пам'ятних марок/монет «Гетьмани і козацькі лідери другої половини XVII ст.»), дискусія «Добра Руїни: історичні уроки».	умовах українсько-московської війни 1658–1659 рр., Руїни, Північної війни; ● визначає передумови, причини, розрізняє результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів на українських землях у другій половині XVII – на початку XVIII ст.; ● описує за картою розвиток історичних подій на українських теренах, показує адміністративно-територіальні зміни, пов'язані з укладенням політичних угод, міграційними процесами; ● висловлює судження щодо ролі запорозького козацтва у військово-політичних подіях українсько-московської війни 1658–1659 рр., Руїни, виступу І. Мазепи; ● порівнює становище слобідських козацьких полків, запорозького козацтва; ● пояснює роль сусідніх держав у військово-політичних подіях на українських теренах у другій половині XVII – на початку XVIII ст.; ● визначає особливості політичного устрою Української козацької держави, зміни в соціальній структурі суспільства, особливості економічного розвитку у другій половині XVII – на початку XVIII ст.; ● висловлює обґрунтовані судження щодо ролі в історії (на прикладі Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Сірка, Івана Мазепи, Пилипа Орлика, Марії Магдалини Мазепи); ● визначає особливості Конституції Пилипа Орлика як правової пам'ятки; ● називає витоки та характерні риси розвитку української культури, пам'ятки мистецтва українського бароко; розкриває роль меценатства представників старшинських родин у розвитку
51.		**Петро Дорошенко. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини. Дем'ян Многогрішний.** Петро Дорошенко в боротьбі за об'єднання Гетьманщини. Дем'ян Многогрішний — гетьман Лівобережжя. ***Опрацювати §28***			
52.		**Іван Самойлович. Чигиринські походи. Бахчисарайський мир. «Вічний мир».** Гетьман Іван Самойлович. Завершення боротьби П. Дорошенка. Чигиринські походи. Закріплення поділу України. Бахчисарайський мир 1681 р. «Вічний мир» 1686 р. ***Опрацювати §29***			
53.		***Практична робота.*** Листування українських гетьманів із володарями іноземних держав та з гетьманських універсалів як історичні джерела.			
54.		***Захист навчальних проєктів.***			
55.		**Підсумкова робота.**			
56.		**Правобережне козацтво в останній чверті XVII ст.** Правобережне козацтво в останній чверті XVII ст. Семен Палій. ***Опрацювати §30-31***			
57.		**Заселення і розвиток Слобідської України. Слобідські козацькі полки.** Слобідська Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Заселення Слобідської України. Колонізаційні процеси. Соціальний			

		устрій. Господарство Слобідської України. ***Опрацювати §30-31***			української культури. **Ставлення:** *Учень/учениця* ● формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання щодо впливу ключових політичних подій історичного періоду на становище та подальший розвиток українського суспільства; ● оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.
58.		**Запорозьке козацтво. Іван Сірко.** Запорізька Січ в другій половині XVII ст. Низове Військо Запорозьке. Кошовий отаман Іван Сірко. ***Опрацювати §30-31***			
59.		**Гетьманщина в часи Івана Мазепи.** Іван Мазепа, прихід до влади. Внутрішня політика гетьмана. Виступ Мазепи проти Московії. Полтавська битва. ***Опрацювати §32***			
60.		**Пилип Орлик і його Конституція. Ліквідація козацтва на Правобережній Україні.** Конституція Пилипа Орлика. Гетьман в еміграції. Ліквідація козацтва на Правобережній Україні. ***Опрацювати §33***			
61.		***Практична робота.*** Конституція Пилипа Орлика – спроба досягти суспільної згоди».			
62.		**Освіта і наука в другій половині XVII — на початку XVIII ст.** Освіта та наука. ***Опрацювати §34***			
63.		**Культурне та церковне життя в другій половині XVII — на початку XVIII ст.** Література. Архітектура. Особливості образотворчого мистецтва. Церковне життя. ***Опрацювати §34***			
64.		***Захист навчальних проєктів.***			
65.		**Узагальнення розділу "Українська козацька держава наприкінці 50-х років XVII – на початку XVIII ст."**			
6		**Підсумкова робота.**			

6.					
		Розділ 5. Українські землі в 20–90-х роках XVIII ст. ***(21 год.)***			
67.		**Імперський наступ на автономію. Гетьманщини. Павло Полуботок.** Соціально-економічний розвиток Гетьманщини у XVIII ст. Протистояння царизму та козацької старшини щодо політичних прав Гетьманщини. ***Опрацювати §36***		Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, проєктна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальним текстом та історичними джерелами, складання хронологічної/ синхронізованої таблиці, робота (позначення об'єктів, «читання» за допомогою легенди) з історичними/ контурними картами, словникова робота, робота з питаннями до навчальної історичної інформації, аналіз за визначеним вчителем алгоритмом історичних документів, групові дослідницькі проєкти «Хроніка імперського наступу Російської імперії на українських землях», «Гайдамаки очима сучасників», «Крим після Кримського ханства», «Статус українців під владою Речі Посполитої	**Базові знання:** *Учень/учениця* ● знає дати заснування Нової Січі, ліквідації Запорозької Січі, гетьманства, Коліївщини, поділів Речі Посполитої, час поширення гайдамацького руху, руху опришків, підкорення Кримського ханства Російською імперією; ● знає факти діяльності Івана Скоропадського, Павла Полуботка, Данила Апостола, Петра Калнишевського, Кирила Розумовського; ● розуміє зміст термінів, понять і назв «гайдамаки», «опришки», «Нова Січ», «Коліївщина», «поділи Речі Посполитої», «козацькі літописи». **Уміння:** *Учень/учениця* ● упорядковує у визначений спосіб хронологічну інформацію про історичні події й процеси у межах розділу/курсу, синхронізує події на українських теренах з подіями у світі; ● називає етапи та ознаки наступу Російської імперії на права Гетьманщини; підкорення Кримського ханства Російською імперією; ● пояснює причини і приводи, результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів на українських теренах у 20-90-х рр. XVIII ст. (у межах розділу); ● зіставляє наміри та результати діяльності історичних діячів та суспільних груп, висловлює обґрунтовані судження щодо ролі особи в минулому (на прикладі козацьких гетьманів, учасників гайдамацького руху, руху опришків); ● визначає чинники поступового згасання козацької державності;
68.		**Павло Полуботок.** ***Опрацювати §36***			
69.		**Відродження гетьманства. Данило Апостол.** Відновлення гетьманства. Данило Апостол і його реформи. ***Опрацювати §37***			
70.		**Правління гетьманського уряду. Нова Січ.** Період правління гетьманського уряду. Нова Січ. Петро Калнишевський. ***Опрацювати §37***			
71.		**Кирило Розумовський. Ліквідація гетьманства і козацького устрою в Україні.** "Золота осінь" гетьманщини. Кирило Розумовський. ***Опрацювати §38***			
72.		***Практична робота.*** Способи та засоби, до яких вдавалися гетьмани, козацька старшина, аби відстояти суверенітет козацької держави.			
73.		**Українське козацтво після знищення Запорозької Січі.** Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація решток автономії та козацького устрою. ***Опрацювати §38***			
74.		**Підкорення Кримського ханства та його ліквідація.** Підкорення Російською імперією Кримського			

		ханства та його ліквідація. Становище Криму після анексії. Імперська політика Росії щодо Півдня України. ***Опрацювати §38***		та Російської імперії у 20-90-х рр. XVIII ст.», «Козацтво після зруйнування Запорозької Січі», творчі проєкти (онлайн-екскурсії, есе, тематичний комікс тощо), дискусія.	● визначає характер політики урядів сусідніх держав щодо українських земель; ● спираючись на логіку причинно-наслідкових і просторових зв'язків, прогнозує подальший перебіг подій, явищ, процесів та оцінює можливі зміни в становищі населення українських земель (на прикладі наступу Російської імперії та Речі Посполитої на політичні, економічні та культурні права українців, ліквідації Запорозької Січі та гетьманства, поділів Речі Посполитої) ● показує на карті історичні події та об'єкти, перебіг подій, явищ, процесів (території утворень, що зберігали ознаки української державності (Гетьманщина, Нова Січ, Слобідська Україна), українські землі, що потрапили до складу Російської імперії та Австрійської монархії внаслідок російської-турецьких воєн, поділів Речі Посполитої, ліквідації Кримського ханства; райони розгортання гайдамацького та опришківського руху); ● називає ознаки колонізаторської політики Російської імперії щодо українських земель; ● характеризує чинники, що впливали на соціально-економічний та культурний розвиток українських земель у 20–90-х роках XVIII ст.; ● називає та розпізнає визначні пам'ятки української культури XVIII ст. **Ставлення:** *Учень/учениця* ● формулює і аргументовано висловлює, відстоює у дискусії власні погляди та переконання щодо різних аспектів історії українських земель у 20–90-х рр. XVIII ст.; ● оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.
75.		**Правобережна Україна. Гайдамаки. Коліївщина.** Розвиток Правобережної України. Поява гайдамаків. Гайдамацький рух. Коліївщина. ***Опрацювати §39***			
76.		***Захист навчальних проєктів.***			
77.		**Підсумкова робота.**			
78.		**Землі Західної України в 20–90-х рр. XVIII ст. Рух опришків.** Події на території Західної України в 20–90-х рр. XVIII ст. Політична активність української аристократії. Рух опришків. Олекса Довбуш. ***Опрацювати §39***			
79.		**Поділи Речі Посполитої. Зміни у становищі Правобережної України та західноукраїнських земель.** Поділи Речі Посполитої та їх наслідки. Імперська політика уніфікації на теренах Правобережної України та західноукраїнських земель. ***Опрацювати §40-41***			
80.		**Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії.** Буковина. Галичина. Закарпаття. Включення Галичини і Буковини до складу Австрійської імперії. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. ***Опрацювати §40-41***			
8		**Греко-католицька церква як ресурс**			

1.		**української ідентичності.** ***Опрацювати §40-41***			
8 2.		***Практична робота.*** Статус українців під владою Речі Посполитої та Російської імперії у 20-90-х рр. XVIII ст.			
8 3.		**Розвиток освіти і науки в українських землях у 20–90-х рр. XVIII ст.** Розвиток освіти і науки. Навчальні завклади. Книгодрукування. Григорій Сковорода. ***Опрацювати §42***			
8 4.		**Розвиток української культури в 20–90-х рр. XVIII ст.** Архітектура. Українське бароко. Музика. Образотворче мистецтво. ***Опрацювати §42***			
8 5.		***Захист навчальних проєктів.***			
8 6.		**Узагальнення розділу “Українські землі в 20–90-х роках XVIII ст.”**			
8 7.		**Підсумков робота.**			
		Узагальнення до курсу. Історія України в контексті епохи Раннього Нового часу ***(3 год.)***			
8 8.		**Захист навчальних проєктів.**			
8 9.		**Внесок України у формування європейської цивілізації.** ***Опрацювати §44***			